

Meningen en wensen van CmK-intermediairs in Brabant

13 april 2023

De themagroep Curriculumvernieuwing en visievorming werkt aan het realiseren van de doelstellingen uit de aanvraag CmK3 BrabantStad op het gebied van curriculumvernieuwing en visievorming. Het uiteindelijke doel van de themagroep is te komen tot één platform over cultuureducatie voor alle Brabantse scholen in het po en vo, waar alle instrumenten van De Cultuur Loper en De Culturele Ladekast verzameld zijn. In maart 2013 zijn elf Brabantse intermediairs bevraagd over hun manier van werken met Cultuureducatie met Kwaliteit, De Cultuur Loper en/of De Culturele Ladekast. In dit rapport staan de verzamelde antwoorden.

Onderzoeksopzet

De leden van de themagroep is gevraagd intermediairs te benaderen met het verzoek deel te nemen aan een resonansgroep om input te verzamelen en te reflecteren op het concept van één gezamenlijk Brabants CmK-traject.

Elf intermediairs hebben positief gereageerd:

- twee intermediairs die De Culturele Ladekast (Ladekast) inzetten;
- acht intermediairs die met De Cultuur Loper (Loper) werken;
- een intermediair die (o.a.) beide programma's op maat inzet.

Een extra oproep onder de steden heeft geen nieuwe deelnemers opgeleverd.

De elf intermediairs zijn verdeeld over twee resonansgroepen, met wie op 13 en 23 maart een bijeenkomst is gehouden bij Kunstloc Brabant. Zie [bijlage 1](#) voor de samenstelling per resonansgroep.

Voorafgaand aan de bijeenkomsten ontvingen de deelnemers een beschrijving van het te onderzoeken traject (zie [bijlage 2](#)).

Het programma van de bijeenkomsten bestond uit de volgende onderdelen:

- Welkom
- Kennismakingsronde
- Waarom zijn we hier? Waarom een nieuw traject?
- Hoe werken jullie aan CmK?
- Een Brabants traject met vier fases
- Welke instrumenten gebruiken jullie?
- Vermogens
- Een nieuwe website
- Vooruitblik

Afgesloten is met een gezamenlijke lunch.

Algemene reflectie vanuit beide groepen

Alle intermediairs waren meer dan bereid om te reageren op de vragen en te luisteren naar de antwoorden van de anderen. Er was veel enthousiasme en behoefte om met elkaar te spreken over ieders eigen aanpak en situaties in de eigen gemeenten.

De aanpak op de scholen zelf verschilt: er zijn scholen die af willen vinken/planmatig willen werken (met projectplan) tot scholen die liever niet met plannen (of fases) werken.

Ook de werkwijzen van intermediairs lopen uiteen, de insteek is gelijk: maatwerk, flexibiliteit, kijken wat de school nodig heeft. De school bepaalt het tempo – en is daarmee eigenaar.

Een intermediair geeft aan dat meedoen met of de Loper of de Ladekast geen voorwaarde is; je doet als school mee aan CmK. Zij maakt trajecten op maat. “Scholen weten soms niet eens dat ze werken met iets uit de Loper of uit de Ladekast.”

Intermediairs Loper kennen minder de Ladekast dan intermediairs Ladekast de Loper kennen.

Naamgeving: niet iedereen noemt zich/heet intermediair: consulent, adviseur.

‘Is dit een curriculumvernieuwing?’, vraagt een intermediair. ‘Gaan we de vorm aanpassen of ook de inhoud? Welke, nieuwe innoverende zaken nemen we nu mee?’ Gesteld wordt dat als we alleen de vorm aanpassen een school geen nieuwe visie kan creëren. ‘Als we met dezelfde kennis blijven werken, ontstaat er geen innovatie. Dan krijg je verouderende visies’. De icc’er vertrouwt op intermediair, dus wat brengen wij in. Hoe gaan wij aan de slag met de nieuwe doelen (kansengelijkheid, diversiteit, verbinding kunst en technologie, interdisciplinair)?

Diep het ‘veranderen’ meer uit.

Onderzoekresultaten

Hoe werken de intermediairs nu aan CmK

- Er wordt op diverse manieren gewerkt aan CmK, waarbij de wens van de school vaak het uitgangspunt is.
- Intermediairs maken een maatwerktraject, afhankelijk van de vraag van de school.
- Een intermediair geeft aan van elementen uit De Culturele Ladekast, De Cultuur Loper en van andere, eigen trajecten gebruiken te maken in een maatwerkprogramma.
- Een intermediair zegt een aantal dingen in haar rugzak te hebben en te kijken wat de school nodig heeft: “ik doe niets met de fases. Het gaat organisch”.
- Een intermediair geeft aan de naam De Culturele Ladekast niet meer te gebruiken.
- De meeste intermediairs gebruiken voor zichzelf de stappen/fases van de Loper.
- Een intermediair geeft aan dat niet te doen.
- De fases worden niet altijd gebruikt richting de scholen.
- De eerste stap zou altijd moeten zijn: het maken van een cultuurbeleidsplan.
- Het is een voorwaarde voor deelname: icc’er, cultuurbeleidsplan.
- Een school moet een icc’er of contactpersoon hebben. Ze stromen uiteindelijk wel naar een icc-cursus. Als een school start met een CmK-traject, laat dan ook iemand starten met de icc-cursus.
- Ambitiesgesprek wordt door bijna iedereen genoemd als start.
- Ambities scherp – niet te breed – formuleren, is belangrijk voor latere keuzes.
- Soms moeilijk overdraagbaar als de ambities niet goed zijn omschreven. Geeltjes plakken tijdens ambitiesgesprek is niet voldoende: uitwerken.

- A2-posters gemaakt voor tijdens ambitiegesprek die in de school worden opgehangen in de teamkamer.
- Regelmatig voortgangsgesprek of een gesprek over de fase waarin de school zit.
- Intermediairs pakken zelf veel op – eigenaarschap van scholen is vaak moeilijk. Ondanks de aanwezige icc'ers. Intermediairs blijven belangrijk.
- Geen enkele school wil indicaTORENSpel doen, om meer richting competenties te gaan. Ze willen geen tijd vrij maken voor een spel.
- Moeilijk om financiering te krijgen voor nieuwe trainers (ze niet in de poule kan krijgen) die niet op de website Loper staan.
- Een intermediair zegt dat Evi voor scholen werkt als soort bewustwordingsverhaal.
- Weinig aandacht voor leerling (ook bij Evi), het blijft op niveau school en leerkracht.
- Een school heeft aangegeven het einddoel bijna te hebben bereikt, en dat is grote teambetrokkenheid, niet meer afhankelijk van icc'er. Zit in DNA van de school.
- "Omdat er weinig ligt, gaan mensen zelf dingen bedenken. Omdat het zo open traject is." Terwijl anderen zeggen dat er juist zo veel is.
- Zie piketpaaltjes als ijkpunten.
- Bescherm het beroepsgroep intermediairs beschermen: iedereen zou de basistraining moeten volgen; dezelfde taal spreken; intervisie > themagroep Professionalisering.

Wat betreft de websites:

- De website van Ladekast wordt soms weleens gebruikt;
- De website van de Loper wordt door sommige intermediairs gebruikt. Om informatie op te halen, soms om een instrument op te zoeken. Om te checken. Niet altijd voor de fases.
- Een intermediair gebruikt de website om trainers te zoeken.
- Een intermediair verwijst de scholen naar de website om eens te kijken.
- Website Loper handig voor nieuwe intermediairs.

De vier fases - Sluit de omschrijving aan op de praktijk?

Overall

- De fases moeten niet lineair zijn, het is een continu proces in een gesloten cirkel.
- Je start niet in 1 om in 4 te finishen. Er is dus geen falen als je het niet haalt.
- Soms lopen de fases door elkaar; je start niet per se in 1.
- Het is maatwerk, moet flexibel zijn, organisch, fluide.
- Fases niet nummeren.
- Waken voor laks worden in fase 4.
- Intermediairs missen de vermogens bij alle fases.
- Er wordt gevraagd of de domeinen terugkomen: worden belangrijk ervaren (vanuit SLO).
- Eén taal is belangrijk: sommige scholen gebruiken 'domeinen' voor 'disciplines'.
- Ook de kunstvakdocenten/kunstprofessionals moeten dezelfde taal spreken: meenemen/opvoeden.
- Er wordt aandacht gemist voor communicatie buiten de school: met ouders/gemeenten.
- Feedbackmoment per fase: ouders, leerlingen, team, aanbieders, etc.
- Kunnen we kennis nemen van elkaars aanbod (kunstmenu's), samen bespreken?

Overall piketpaaltjes

- Piketpaaltjes zijn soort stepstones/reminders; deze zijn – net als de fases – niet per se volgordelijk.
- Piketpaaltjes moeten duidelijker/concreter.
- Misschien er een termijn aan koppelen?
- Hoe toets je deze mijlpalen?
- Hoe maken we de leerlingresultaten meetbaar?

Fase 1. Verkennen

Wat mis je / Suggesties aan de themagroep

- Intake zou voor Verkennen moeten komen. Of de eerste stap in Verkennen moet de intake zijn.
- Intake is contracteren.
- Contracteren (begin van traject/begin van schooljaar): duidelijk vaststellen wat je met de school de komende periode gaat doen. Plus wat de rol/inzet van de intermediair daarin is. Is helder voor school en voor intermediair zelf. Vastleggen hoe vaak de intermediair op school komt bv. Plus evaluatie- en reflectiemomenten: wat is gelukt, wat niet
- Niet met alle scholen zijn overeenkomsten afgesloten voor deelname. Er is geen standaard contract.
- Er is een startpunt nodig: uitleg over de CmK-regeling/visie/plan.
- Is de naam Verkennen wel goed gekozen? Het gaat hier om ambitie/waar willen we naar toe. In Fase 2 zijn de intermediairs meer aan het verkennen als in experimenteren.
- Het icc-beleidsplan, met de visie wordt gemist in de tekst. Met de huidige en gewenste situaties.
- Heel veel scholen hebben geen cultuurbeleidsplan, of een verouderd plan.
- Door verloop moet soms opnieuw worden begonnen.
- Beginnen met het ambitiegesprek/het formuleren van de ambities.
- Leerkracht bij ambitiegesprek is handig.
- Ambitie van school kan ook zijn: een lightversie.
- "Als visie er al is, kan ik de hele fase Verkennen skippen."
- Er moet ruimte zijn om heel breed te kijken naar visie, in relatie tot nieuwe doelen.
- Investeren om 'grotere' beweging op gang te brengen: inspireren; innoveren (inhoudelijke input leveren / hulp bij het ontwikkelen van een visie; onderzoek.
- Het moet een voorwaarde zijn dat er een icc'er is, een beleidsplan en dat er uren worden vrijgemaakt, anders maakt een veranderingstraject weinig kans.
- Een traject start met een icc-cursus (kort, modules of volledig).
- Als een icc'er de icc-training volgt, zorg dat wat je in fase 1 doet gelijk loopt met de training (zodat de icc'er niet twee keer met het team hetzelfde hoeft te doen).
- Een gecertificeerde icc'er maakt zich meer hard voor cultuur dan een niet gecertificeerde.
- Gesprek over de vorm van een beleidsplan: aantrekkelijker dan een plan dat in de la verdwijnt.
- In deze fase moeten icc'er en intermediairs zijn op de hoogte van vermogens en gedragsindicatoren. Want het hangt samen met visie. Vermogens snappen scholen beter dan indicatoren. Net als aanbieders.
- Hele team erbij betrekken – draagvlak – is heel lastig.
- Tool om team mee te nemen in mogelijkheden/plannen.
- We gebruiken weinig verandertools in. Er zit geen projectmanagement in het traject en dat is best raar. Maar het is een veranderproces, geen project.
- Projectplan zou een onderlegger kunnen zijn van de fases; om een indicatie te geven van duur en doelen. Moet niet dwingend zijn. Geeft aan/legt vast hoe de school omgaat met het traject.

Fase 2. Experimenteren

Wat mis je / Suggesties aan de themagroep

- Over de scheiding vakgericht werken > Ladekast & vakoverstijgend werken focus op vermogens > Loper: het sluit elkaar niet uit / wordt niet als relevant ervaren: anders omschrijven.
- Het gewenste leergedrag wordt niet omschreven.
- Vermogens en gedragsindicatoren worden hier gemist.
- Bestaande activiteiten inventariseren is vaak startmoment (dus in Fase 1). Met de inventarisatie wordt gecheckt: vasthouden / versterken / vernieuwen / verdiepen.
- Sommige scholen willen beginnen met iets doen, en daarna met elkaar het gesprek aangaan over waar we naar toe willen.
- Dit lijkt wel op verkennen: wat is er al?
- Over de naam: experimenteren is verkennen/uitproberen/ontdekken/onderzoeken? Experimenteren klinkt zo zwaar.
- Is er ook een instrument Rollen van de leerkracht (zoals Ladekast Rollen van de leerling heeft)
- De scheiding tussen de inzet van De Culturele Ladekast en De Cultuur Loper is niet zo zwart/wit. (Ladekast is dus nooit vakoverstijgend?)
- Ook team laten experimenteren d.m.v. studiedagen, workshops om ontwikkelwensen duidelijker in kaart te kunnen brengen.
- Meer ontdekken wat er allemaal mogelijk is; welke aanbieders er zijn.
- Ik mis reflecteren en evalueren op wat je gedaan het, na het experimenteren. Om daarna een vervolgstap te kunnen zetten. Geldt ook voor de volgende fase.
- Vanaf deze fase trainers/co-teachers inzetten.
- Piketpaaltje: wat hebben we bereikt met de leerlingen.
- Piketpaaltjes zijn voldoende ruim.

Fase 3. Verdiepen

Wat mis je / Suggesties aan de themagroep

Verdiepen is heel veel maatwerk.

Meer aandacht aan meetbaar maken resultaten bij leerlingen. Kijk ook wat er in andere provincies is gemaakt.

Meerjarenplan: sommige scholen doen dat al in Verkennen.

Fase 4. Onderhouden

Wat mis je / Suggesties aan de themagroep

- Goed dat deze fase van Borgen naar Onderhouden is gegaan. Onderhouden is betere, meer lading-dekkende term dan borgen. In de beschrijving staat nog wel borgen: aanpassen. Moet echt gaan over onderhouden.
- Deze fase vullen, waardevoller maken, verrijken.
- Voor eigenaarschap bij de school blijft veel aandacht van de intermediair nodig.
- Icc'ers hebben nog te weinig aandacht voor het onderhouden. Meer contactmomenten inbouwen: opfrismomenten voor icc'er, opfrismomenten voor team
- Er zou een eis moeten komen van een jaarlijkse opfriscursus.
- In deze fase wordt het steeds meer maatwerk.
- Juist in deze fase intensief contact met de school, anders zwakt het af
- Scholing centraal om het team en de icc'er up to date te houden
- Let op naamgeving instrumenten: Eindgesprek is een foute naam.
- Het behalen van fase 4 mag wel gevierd worden. Er is een concept voor een viering.

Instrumenten

Intermediairs hebben overzicht van tools nodig; kunnen niet allemaal spontaan aangeven welke ze gebruiken. Niet altijd bekend hoe een tool heet. Intermediairs noemen soms acties en niet het instrument

	1. Verkennen	2. Experimenteren	3. Verdiepen	4. Onderhouden
VEEL GEBRUIKT	Ambitiesgesprek (training kind in het midden tekenen) Deelnemersverklaring Intakegesprek (kennis maken/(contracteren) Intakegesprek (eigen format) Teamscan Teambijeenkomst Schoolgesprek Voortgangsgesprek 4x4 3 domeinen Competenties en gedragsindicatoren Teamactiviteit om te prikkelen en waarde CmK te laten ervaren EVI Hoe hangt de vlag erbij Gesprek cultuur-professional (eigen format) Scenario's/programma lijnen (LKCA?)	Vermogenskaarten Competenties en gedragsindicatoren 3 domeinen Format activiteitenplan Ladekast leerlijnen Format lesbrief Voortgangsgesprek Teambijeenkomst Schoolaccount Activiteitenplan Evaluatie-en keuzegesprek Reflectiekaarten Succes van verandering IndicaTORENSpel Reflectiekaarten 4x4	Culturele competenties en gedragsindicatoren Meerjarenvisie Schoolaccount Activiteitenplan Voortgangsgesprek Evaluatie-en keuzegesprek 4x4	Eindgesprek = Onderhoudsgesprek EVI Evaluatie-en keuzegesprek 4x4

VERDIEPEND	Rollen van de icc'er (LKCA)	4 's: vasthouden, versterken, vernieuwen, verdiepen (bestaande activiteiten)	Evaluatieformulieren (eigen vorm)	Ladekast leerlijnen
	Tool om team mee te nemen in mogelijkheden/Plannen	Teambijeenkomst	Ladekast leerlijnen	Format Lesbrief
	Teambijeenkomst	Format Activiteitenplan	Format Lesbrief	Digitale Ladekast
	Naslagdocument procesgerichte didactiek	Ladekast leerlijnen	Digitale Ladekast	Werkbladen overgang po naar vo
	Teamscan	Format lesbrief	Meerjarenvisie	
	Reflectiekaarten	Vermogenskaarten	Cultureel Zelfportret	
		Naslagdocument procesgerichte didactiek	Teamscan	
		Evaluatieformulieren (eigen vorm)	Meerjarenplan (oud instrument)	
		Ladekast leerlijnen	Competenties en indicatoren	
		Digitale Ladekast	Teamtraining	
	IndicaTORENSpel Klikspel	Reflectiekaarten		
	Culturelere groei/zelfportret			
	Reflectiekaarten			

Suggesties voor in de toolkit

Plan van aanpak.

Model van Knoster.

Kommagesprek.

Best practices delen onder/met icc'ers.

Logboek per school.

Effectmeting leerlingen.

Voortgangsgesprek.

Begrotingsgesprek.

Format contract.

Scan beleidsplan.

Verslagformulier voor gesprekken.

Ideeën voor vormgeving beleidsplan, dat niet in een la verdwijnt en dat je er altijd bij kunt pakken.

Duidelijke namen en beschrijvingen voor de instrumenten.

Vermogens

Sluit aan bij wat er al is. Sluit aan bij de taal die de leerkracht gebruikt.

Er hoeft geen nieuwe set vermogens te worden ontwikkeld.

Voeg analyseren toe, vooral voor bovenbouw VO.

Kijk kritisch naar de huidige vermogen en verzin niet meer nieuwe dingen.

Aansluiten op Burgerschap.

Nieuwe website

Suggesties voor content:

- Traject.
- Vermogens.
- Domeinen.
- (Deel van) instrumenten / instrumenten van intermediairs (zelf uploaden).
- Minder statisch: ook nieuwe info/leerzame voorbeelden/pareltjes.
- Best practices van scholen, op 1 plek, gerubriceerd.
- Info over professionalisering van intermediairs.
- Info over intake voor nieuwe intermediairs: hoe wordt je intermediair (opleiding), waar haal je kennis (onboarding).
- Leidraad voor nieuwe intermediairs.
- Context: wat is CmK.
- Materiaal uit LKCA-toolkit voor trainers.
- Waarde van reflectie
- Info voor leerkrachten (geen vakjargon/aantrekkelijk/aansprekend).
 - o Modules.
 - o Landelijke regelingen.
 - o Info voor icc'ers.
 - o Trainersoverzicht.
 - o Filmpjes: concreter, niet abstract/filosofisch, wat levert het me op.
- Een platform/communicatie – achter inlog – voor intermediairs en voor icc'ers, met contactmogelijkheden. Plek voor suggesties, tips, vragen. Best practices voor icc'ers en intermediairs (voorbeeld 1Sociaaldomein).
- Houdt de menubalk altijd in beeld.

Bijlagen

Bijlage 1. Indeling resonansgroepen

Resonansgroep 1 - maandag 13 maart 2023

Janneke Krancher, Kunst & Co, gemeente Maashorst

De Cultuur Loper

Anderhalf jaar intermediair (in de gemeente projectleider genaamd)

Werkt met 26 basisscholen (zijn alle scholen in de gemeente)

Renate van Maasakkers, CultuurStation, Eindhoven

De Culturele Ladekast

Vier jaar intermediair, daarvoor bij Kunst Kwartier

Werkt met 18 scholen. Er zijn in de gemeente 62 basisscholen, 50 doen mee en 4 VO -scholen

Mieke Chatrou, CultuurContact, Helmond

De Culturele Ladekast

Sinds zevenjaar de scholen in

Werkt met 30 basisscholen

Nelleke van Aken, Cultuureducatie Halderberge

De Cultuur Loper

Ervaren intermediair en icc-trainer

Werkt met 9 basisscholen en 2 vo-scholen

Zelfstandige, niet in dienst

Milou Schneijdenberg, CultuurCompaan, Roosendaal

De Cultuur Loper

Klein jaar als intermediair werkzaam

35 scholen, 28 doen mee, waarvan 1 vo

Werkt zelf met 17 scholen

Volgt CmK-training

Eileen Beneken genaamd Kolmer, Nieuwe Veste, Breda

Werkt zowel met De Cultuur Loper als met De Culturele Ladekast, maar noemen het niet zo richting scholen. Die werken aan CmK, met een traject op maat, met elementen van o.a. Loper en Ladekast en veel meer trajecten.

Ervaren intermediair

55 basisscholen

Werkt zelf met 15 basisscholen.

Zit ook in themagroep kansengelijkheid

Resonansgroep 2 - donderdag 23 maart 2023

Alle deelnemers werken met De Cultuur Loper

Danielle Deleij, CultuurPlaats

Is in 2019 gestart in de ABG-gemeenten: werkt daar op 15 po-scholen.

Aart van Stiphout

Factorium 2018 kennis gemaakt met beide programma's

Vandaaruit het Goirlese model leren kennen

Nu intermediair in Best (9 po en 1 vo) en net begonnen in Asten en Someren (in totaal 17 scholen, waarvan 2 vo-scholen) en op een vo-school in Helmond

Marie-Jose Stravens-Borsboom

Werkt voor twee gemeenten: tien jaar in Bergeijk, momenteel met 9 scholen po. Een jaar in Valkenswaard (gemeente is met CmK3 gestart), 5 van de 12 scholen doen mee aan CmK3, drie zijn echt aan de gang.

San Vermaas, Moerdijk

Ruim 5,5 jaar intermediair in Moerdijk. Na veel wijzigingen nu 17 po-scholen en 1 vo-school. Ze zijn allemaal aan de slag.

Mirte Oostrom

Werkt nu vijf jaar als intermediair: in de gemeenten Oosterhout met 11 po- en 2 vo-scholen, in Geertruidenberg met 7 po-scholen en in Drimmelen (waar ze het samen met een collega doet) gebeurt er iets op 7 van de 9 scholen.

Bijlage 2. Conceptbeschrijving Brabants traject

Eén Brabantse visie en taal voor cultuureducatie

Vanuit de wens om te komen tot één Brabantse visie en taal voor cultuureducatie, gaan we De Culturele Ladekast en De Cultuur Loper samenbrengen in één traject met vier fases:

- Fase 1. Verkennen
- Fase 2. Experimenten
- Fase 3. Verdiepen
- Fase 4. Onderhouden

Per fase zijn piketpaaltjes geformuleerd, die aangeven welke minimale stappen gezet zouden moeten worden. Tijdens de bijeenkomst horen we graag wat jullie vinden van de voorstelde fases en piketpaaltjes.

Bijschrijvingen, piketpaaltjes en mogelijke acties per fase

Fase 1. Verkennen

Voordat de samenwerking kan starten, worden de verwachtingen tussen jou als intermediair en de school afgestemd. Daarna brengt de school hun huidige situatie voor cultuureducatie in beeld. Van daaruit wordt hun visie en – daarmee samenhangend – hun ambities voor cultuureducatie geformuleerd. Oftewel: wat wil de school idealiter bereiken? Om draagvlak te creëren, is het belangrijk het hele team hierbij te betrekken.

Piketpaaltjes

- De intermediair en directeur/icc'er stemmen hun samenwerking af en documenteren wederzijdse afspraken.
- De directeur en icc'er bespreken de huidige situatie op het gebied van cultuureducatie van de school.
- De school formuleert een eigen visie voor cultuureducatie, die samenhangt met hun onderwijsvisie (Wat willen we leerlingen meegeven met cultuureducatie?).
- De school formuleert een of meerdere breed gedragen ambities waarbij de visie leidend is (Wat willen we bereiken de komende jaren? Hoe gaan we dat doen? Vakoverstijgend of vakgericht?).

Hoe kan deze fase eruit zien?

Na het **intakegesprek CmK** kan de directie een weloverwogen keuze maken om deel te nemen aan het traject en worden verwachtingen afgestemd. Het digitale instrument **Evi** wordt eventueel door de icc'er of directeur ingevuld om inzichtelijk te krijgen waar de school nu staat. De uitkomsten geven voeding aan de visie en ambities van de school voor cultuureducatie.

In een **ambitiesgesprek** zet je als intermediair jouw expertise en **gesprekstechnieken** in om de visie en ambities nog meer scherp te krijgen. Het is mogelijk dit gesprek met het hele team te voeren, zodat het breed gedragen wordt.

Om meer urgentie te creëren bij het team, kun je in deze fase een **kunstpuls** of prikkelende (scholings-)activiteit voorstellen waarin de waarde van cultuureducatie naar voren komt. Door reflectie achteraf kan dit verder verdiept worden.

Fase 2. Experimenteren

In deze fase start de school met het verbinden van wat ze willen doen aan de visie die ze hebben geschetst (bijv. 'onze leerlingen ontdekken hun talent'). Samen met jou als intermediair onderzoeken

ze of de bijbehorende culturele activiteiten aansluiten bij wat ze hopen te bereiken bij leerlingen. En als dat nog niet zo is, wat daarvoor nodig is.

Piketpaaltjes

- De school onderzoekt (bestaande of nieuwe) activiteiten op gewenst leerlinggedrag, maakt keuzes hierin en voert deze uit.
- De school scherpt activiteiten aan, bijvoorbeeld met behulp van scholing of instrumenten.
- De school heeft in beeld welke ontwikkelwensen er nog zijn.

Hoe kan deze fase eruit zien?

Afhankelijk van de visie en ambities bekijk je als intermediair samen met de school wat passende activiteiten kunnen zijn. En adviseer je **trainers/co-teachers/vakdocenten** en **instrumenten**. Eventueel stel je samen met de school een activiteitenplan op (jaarplan).

Je ben je er alert op dat alle activiteiten passen bij de visie en wat de school wenst te bereiken. Bij een school die vakgericht wil werken ligt inzet van De Culturele Ladekast voor de hand. Bij vakoverstijgend werken is de focus op de culturele vermogens logischer, in samenhang met andere vakken. Met deze instrumenten als kijkrichting, kan een leraar, icc'er of aanbieder culturele activiteiten kritisch bekijken en – waar nodig – aanscherpen en verbeteren. Zo kunnen achterliggende doelstellingen minder algemeen worden en de activiteiten meer betekenis krijgen voor leerlingen.

Je kunt tijdens deze fase een **voortgangsgesprek** voeren met de directeur en icc'er, om op ervaringen te reflecteren en ontwikkelwensen op tafel te krijgen. Bij veel tussentijds verloop in het team of wisselingen van icc'er of directie is zo'n gesprek aan te raden om nieuwe collega's sneller mee te nemen in het traject.

Fase 3. Verdiepen

In deze fase verdiept de school hun visie en bijbehorende keuze voor culturele activiteiten en aanbieders. Vragen zoals 'Wat maakt dat ik deze activiteit doe?' en 'Hoe kan ik deze activiteit betekenisvoller maken voor mijn leerlingen?' staan nog meer centraal. Samen met de school werk je dit uit in een structurele implementatie.

Piketpaaltjes

- Het team onderschrijft de waarde van cultuureducatie en handelt hiernaar in activiteiten voor leerlingen.
- De school heeft in beeld welke ontwikkeling er ingezet is richting hun visie en ambities en wat er nog ligt.
- De visie van de school heeft meer focus en de school legt dit samen met bijbehorende ambities vast.

Hoe kan deze fase eruit zien?

Net als in de vorige fase bewaak je de samenhang tussen visie en activiteiten door de school hier continu over te bevragen. En je stelt bijbehorende interventies voor om dit te verdiepen, zoals instrumenten, scholing of eventueel nog een voortgangsgesprek of kunstimpuls.

Maar een belangrijk verschil met de vorige fase is dat culturele activiteiten meer focus en verdieping hebben gekregen. De school kan bijvoorbeeld beter omschrijven wat ze verstaan onder begrippen zoals 'creativiteit' of 'onderzoekend vermogen'. En je merkt dat de school kernachtig onderbouwt waarom ze wel of niet voor een activiteit kiezen. Ook herken je een specifiekere vraag richting cultuuraanbieders. Het hele team onderschrijft de waarde van cultuureducatie en handelt hiernaar in de activiteiten voor leerlingen. Kortom, de school neemt verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling

van hun cultuureducatie en maakt onderbouwde keuzes voor activiteiten. Dat is ‘merkbaar’ tot in de klas.

Om dit concreet boven water te krijgen en verbeteringen door te voeren, kan een **teamscan** worden uitgevoerd of **Evi** nogmaals ingevuld worden. Ook het invoeren van een **leerling portfolio** of **eindgesprek** helpt om dit tastbaarder te maken.

Het is dan een logische stap om deze verscherpte visie vast te leggen. Stel bijvoorbeeld een **meerjarenplan** met de school op, waarin cultuureducatie structureel in de begroting is opgenomen.

Fase 4. Onderhouden

In deze fase borgt de school cultuureducatie verder binnen hun onderwijs en curriculum. De school geeft zelf vorm en uitvoering aan hun visie en ambities. Dit is een continu proces waarin je als intermediair het contact met de school onderhoudt en hen ondersteunt waar nodig.

Piketpaaltjes

- De school heeft in beeld welke ontwikkelwensen en vragen er nog zijn en neemt hier zelf verantwoordelijkheid voor.
- De school zorgt dat nieuwe teamleden meegenomen worden in hun visie en ambities voor cultuureducatie.

Hoe kan deze fase eruit zien?

Het contact tussen jou en de school is in deze fase minder intensief. Maar de school weet je te vinden met een heldere vraag of ontwikkelwens. Als intermediair ondersteun je hen bijvoorbeeld met het bijscherpen van ambities, het maken van een begroting of het zoeken naar geschikte projecten, aanbieders en scholing.

Het is aan te raden om regelmatig samen kritisch te kijken of de visie nog scherp in beeld is en naar de concrete vertaling daarvan in de klas. Vooral bij wisselingen in het team, zullen sommige stappen opnieuw gezet moeten worden. In deze fase kun je – naar gelang de behoefte – instrumenten naar eigen inzicht inzetten om het proces van borging te blijven onderhouden.